

InDret

El plet contra McDonalds als EUA

Qui ha de respondre pel sobrepès?

Juan Antonio Ruiz García
University of California at Berkeley
Boalt Hall School of Law

Working Paper núm: 144
Berkeley, abril de 2003
www.indret.com

Sumari

- 1. Introducció**
- 2. *Barber v. McDonalds Corp. et al.***
- 3. *Pelman v. McDonalds Corp.***
  - 3.1 Demanda**
  - 3.2 La resposta de McDonalds**
  - 3.3 Sentència**
  - 3.4 Demanda corregida (“*amended complaint*”)**
- 4. Conclusió**

1. Introducció

Entre moltes de les característiques que defineixen els EUA podem destacar, pel que aquí ens interessa, les dues següents:

1a. Des d'un punt de vista sociosanitari integren una població amb un nivell elevat d'obesitat.

Així, el 1999 el 61% de la població nordamericana major de 19 anys tenia problemes de sobrepès i eren considerats obesos el 13% dels menors d'entre 6 i 11 i el 14% dels compresos entre 12 i 19 anys (una tendència que s'ha triplicat les últimes dues dècades i que amenaça sobretot a membres de famílies amb baixos ingressos econòmics). Al voltant de 300.000 persones moren cada any en aquest país per malalties o problemes associats al sobrepès; i just l'any 2000 el cost econòmic relacionat amb l'obesitat va girar al voltant dels 117 mil milions de dòlars¹ ([The Surgeon General's Call To Action To Prevent and Decrease Overweight and Obesity 2001](#). U.S. Department of Health and Human Services, Public Health Services, Office of the Surgeon General. Rockville, M.D. 2001, p. 9-11).

2a Des d'un punt de vista sociojurídic són una societat amb un marcat nivell de litigiositat en casos de dret de danys i, especialment, de responsabilitat civil del fabricant derivada de danys causats pels seus productes defectuosos.

Casos com l'amiant² o el tabac³, per esmentar dos exemples clars de *products liability*, han ocupat bona part de la segona meitat del segle passat i continuen vius encara avui. De fet, la litigació de l'amiant és la que ha provocat un nombre més gran de fallides entre companyies nordamericanes d'una mateixa indústria (fins avui, més de 67⁴). Els tres majors veredictes condemnatoris dictats pels jurats nord-americans en els anys 2000, 2001 i 2002 han estat tres casos de tabac: 145.000 milions de dòlars ([Engle v. R.J. Reynolds Tobacco Co.](#)⁵), 3.000 milions de dòlars ([Richard Boeken v. Philip Morris, Inc.](#)⁶) i 28.000 milions de dòlars ([Betty Bullock v. Philip Morris Inc.](#)⁷), respectivament.

¹ Compareu-ho amb el 23,5% de la població adulta nordamericana fumadora d'aquell any ([Morbidity and Mortality Weekly Report October 12, 2001, Vol. 50, N. 40](#)), amb les 442.398 morts causades per malalties presumptament derivades del consum de tabac i amb els 157.000 milions de dòlars en despeses i pèrdues associades al consum de cigarretes, per a l'any 1999. [Morbidity and Mortality Weekly Report April 12, 2002, Vol. 51, N. 14](#). Centers for Disease Control and Prevention, U.S Department of Health and Human Services.

² Sobre el qual la primera demanda es presentà el desembre de 1966 a Beaumont, Texas ([Tomplait v. Johns-Manville Products Corp.](#)) essent el cas més destacat [Beshada v. Johns-Manville Products Corp.](#) (*Supreme Court of New Jersey, 1982. 90 N.J. 191, 447 A2d 539*). La litigació de l'amiant, amb més de mig milió de demandants a les seves esquenes i amb uns [costs eventuais totals](#) de més de 275.000 milions de dòlars, continua en ple apogeu quasi mig segle després: [Asbestos Litigation in the U.S.: A New Look at an Old Issue](#), RAND Institute for Civil Justice, August 2001

³ Vegeu Juan Antonio RUIZ GARCIA i Pablo SALVADOR CODERCH, "El plet del tabac als EUA i la responsabilitat civil [I](#) i [II](#)", InDret, 2002. www.indret.com.

⁴ Amy RIDENOUR. [Asbestos Litigation: It Costs as Much as War](#). National Policy Analysis, núm. 47, febrer 2003. National Center for Public Policy Research. Així, per exemple, el 1983, Johns-Manville Sales Corp., la primera empresa mundial productora d'amiant durant la dècada dels seixanta, sol·licità la declaració de fallida, encara que més tard es restructurà com a "[Manville Corporation](#)", un *trust* controlat judicialment que s'encarregà d'atendre, encara que de forma limitada, les reclamacions de les víctimes.

⁵ Case No. 94-8273 CA-22 (Miami-Dade Co., Fla. 11th Cir. Ct. 2000). July 14, 2000.

[Samuel Hirsch](#), un advocat de Nova York, ha conjugat ara ambdues característiques en dues demandes per a fixar-se com a objectiu (*target*) el que ell creu que és la causa principal de l'obesitat: el “menjar ràpid” (*fast food*), un producte consumit a diari per 1 de cada 4 nordamericans i que genera uns ingressos bruts anuals de més de 110.000 milions de dòlars⁸.

2. *Barber v. McDonalds Corp. et al.*

La primera demanda, ([Barber v. McDonalds Corp. et al.](#)), presentada el 23 de juliol de 2002 davant del *Supreme Court of the State of New York, County of New York*, s'ha dirigit contra “Burger King Corporation”, “KFC Corporation”, “Wendy's International, Inc.”, i “McDonald's Corporation”, totes elles conegudes cadenes de menjar ràpid, pels problemes d'obesitat, sobrepès, diabetis, malalties coronàries (dos atacs de cor, un el 1996 i un altre el 1999), alta pressió sanguínia i elevats nivells de colesterol que, com a conseqüència d'haver consumit durant més de 50 anys menjar ràpid elaborat per les demandades, pateix el seu client, Caesar Barber, de 56 anys d'edat, 123 quilograms de pes, resident al barri novaiorquès del Bronx i operari de manteniment.

Les al·legacions són que els demandats:

1. Actuen de forma negligent en fabricar i comercialitzar productes alimentaris alts en greixos, sal, sucre i colesterol, malgrat que nombrosos estudis científics han demostrat que aquests productes causen obesitat, diabetis, malalties coronàries, alta pressió sanguínia, vessaments cerebrals, elevats nivells de colesterol, càncer i altres efectes adversos sobre la salut.
2. No adverteixen els consumidors de l'alt nivell de greix, sal, sucre i colesterol dels productes comercialitzats, ni de les malalties o problemes de salut que pot causar el consum d'aquests productes.
3. Adrecen les seves campanyes publicitàries i promocions a nens i menors d'edat, amb un efecte clar sobre l'increment de menors afectats per les malalties abans esmentades.
4. Ni tan sols etiqueten o mostren al públic els nivells de greix, sal, sucre i colesterol dels seus productes.

---

⁶ Los Angeles Super. Court, No. BC 226593, June 6, 2001.

⁷ Los Angeles Super. Ct., No. BC 249 171 (Oct. 4, 2002), [reduïts a 28 milions](#) pel Jutge el passat 18 de desembre de 2002.

⁸ Eric SCHLOSSER, *Fast Food Nation. The Dark Side of the All-American Meal*. HarperCollins, 2002.

5. Violen la normativa sobre consumidors i usuaris (N.Y. Gen. Bus. Law §§ 349 i 350) en no advertir dels efectes que té la ingestió de productes amb un alt nivell de greixos, sal, sucre i colesterol sobre la salut dels consumidors.

La sol·licitud és:

1. El reconeixement com a acció de classe (*class action*), que inclogui tots els individus que hagin comprat i consumit productes dels demandats i que, en conseqüència, siguin obesos, tinguin sobrepès, hagin desenvolupat diabetis, pateixin o hagin patit malalties coronàries, alta pressió sanguínia, nivells elevats de colesterol o altres efectes adversos sobre la seva salut.
2. Una indemnització per danys compensatoris.
3. L'etiquetatge immediat dels productes.
4. El finançament d'un programa educatiu per a informar els nens i els adults sobre els perills de menjar certs productes elaborats i venuts pels demandats.
5. La condemna de les demandades a abonar les costes i despeses del procés.

En la data de tancament d'aquest article, 7 d'abril de 2003, encara no s'ha dictat sentència.

3. *Pelman v. McDonalds Corp.*

3.1 Demanda

En la segona demanda, ([*Pelman v. McDonalds Corp.*](#)), presentada el 22 d'agost de 2002 davant del *Supreme Court of the State of New York, Bronx County*, les actores, Ashley Pelman –de 14 anys, 147 cm. i 77 Kg., consumidora de productes de la demandada des dels cinc anys a una mitjana de quatre vegades per setmana- i Jazlyn Bradley -19 anys, 167 cm. i 122 Kg., consumidora des de sempre (“*for her entire life*”, escriu el Sr. Hirsch) amb una regularitat de 5 vegades per setmana-, ambdues residents al Bronx, demanden “McDonald's Corp.”, “McDonald's of New York” i dos restaurants franquiciats d'aquest barri novaiorquès on les dues menors solien comprar i consumir hamburgueses, patates fregides i batuts, pels problemes de sobrepès, diabetis, malalties coronàries, alta pressió sanguínia i altres efectes perjudicials sobre la salut que els ha causat el consum d'aquests productes.

En aquesta segona demanda reafirma, completa i afegeix més dades sobre el comportament de la demandada. Així, hi al·lega que actua com a mínim de forma negligent per:

1. Violar la normativa sobre consumidors i usuaris (N.Y. Gen. Bus. Law §§ 349 i 350, i New York City Administrative Codes, Chapter 5, 20-700), ja que:

- No publicita els ingredients ni adverteix dels efectes que té la ingestió de productes amb un alt nivell de greixos, sal, sucre i colesterol sobre la salut dels consumidors.
- Descriu el seu menjar com a “nutritiu” (*nutritious*).
- Indueix els consumidors a comprar “value meals” i “meals combo” (econòmicament més avantatjats, perquè per poc més del preu d'una sola hamburguesa poden comprar un menú complet) sense advertir-los dels efectes perjudicials per a la salut.
- No etiqueta ni mostra al públic els valors nutritius dels seus productes.

2. Adreçar les seves campanyes publicitàries i promocions a nens i menors d'edat, sense advertir-los dels efectes perjudicials que té el consum dels seus productes sobre llur salut.

3. Fabricar i comercialitzar productes alimentaris inherentment perillosos per ser alts en greixos, sal, sucre i colesterol, malgrat que nombrosos estudis científics han demostrat que aquests productes causen obesitat, diabetis, malalties coronàries, alta pressió sanguínia, vessaments cerebrals, elevats nivells de colesterol, càncer i altres efectes adversos sobre la salut.

4. No advertir els consumidors dels ingredients ni dels nivells de greix, sal, sucre i colesterol dels productes comercialitzats, ni de les malalties o problemes de salut que pot causar el consum d'aquests productes. Ni tan sols etiqueten o fan públics els nivells de greix, sal, sucre i colesterol dels seus productes.

5. Comercialitzar productes addictius.

I hi efectua exactament el mateix petitum que a la primera, encara que en aquesta ocasió el certificat de l'acció de classe es refereix a consumidors **menors d'edat** residents a l'estat de Nova York.

3.2 La resposta de McDonalds

El 30 de setembre de 2002 McDonalds plantejà una excepció d'incompetència de jurisdicció dels tribunals estatals de Nova York, en favor de la jurisdicció federal (*Southern District of New York*), entenent que els membres potencials de la classe han d'haver consumit productes d'altres franquiciats diferents dels esmentats a la demanda. La sol·licitud fou estimada i les actuacions, traslladades a la jurisdicció federal (*United States District Court, Southern District of New York*).

Una setmana després, el 7 d'octubre de 2002, presentà la resposta a la demanda. McDonalds hi sostingué que:

1. L'acusació de violació de la normativa sobre consumidors i usuaris havia de ser desestimada per:

- Falta d'especificitat.
- Conèixer els consumidors les característiques presumptament "ocultes" dels productes consumits.
- Prevaler les lleis federals sobre les lleis estatals.

2. Les característiques dels seus productes i els perills per a la salut són tan obvis i coneguts per tothom que no té cap obligació d'eliminar-los ni d'advertir-los.

3. No concorre imputació objectiva ("*proximate cause*"), ja que els actors no poden al·legar que la causa de la seva obesitat o dels seus problemes de salut sigui imputable, "*as a matter of law*", a les característiques poc saludables dels productes comercialitzats per McDonalds. A més a més, és impossible responsabilitzar una sola cadena de restaurants quan els actors han ingerit altres àpats, segueixen un estil de vida que pot o no incloure activitat física, i quan existeixen qüestions hereditàries, mediambientals o socials –entre moltes d'altres– que influeixen en el seu pes.

3.3 Sentència

En aquest segon plet, sí que existeix una sentència documentada i ben redactada la lectura de la qual es recomana, [*Pelman v. McDonald's Corp. \(237 F.Supp.2d 512, United States District Court, Southern Distric of New York\)*](#).

El passat 22 de gener de 2003, [*Robert W. Sweet*](#), *Senior Judge* del Tribunal Federal del Districte Sud de Nova York i conegut per les seves crítiques contra la legislació que criminalitza el consum de droga⁹, ha desestimat la demanda per tres motius:

1. Falta de concreció ("*specificity*"), ja que els actors no citen ni un sol anunci ni cap manifestació realitzada per la demandada que puguin ser considerats com a enganyosos.

"[T]he complaint [must] be dismissed for lack of specificity".

"[P]laintiffs fail to cite any specific advertisements or public statements that may be considered "deceptive" on the part of any of the defendants. (...) There is no allegation of any specific advertisements or public statements arising from McDonalds of New York. (...)The Complaint does not identify a single specific advertisement, promotion or statement directed at infant consumers".

"Further, there is no allegation that McDonalds of New York had in its possession any particular knowledge that consumers did not have that would require it to promulgate information about the nutritional contents of the products".

---

⁹ El propi jutge s'encarrega de reconèixer-ho: "In the interest of consistency and integrity, it should be noted that the author of this opinion publicly opposed the criminalization of drugs". Nota 2 de la sentència.

2. Falta de prova –i àdhuc d'al·legació- de que McDonalds hagi elaborat productes els riscos dels quals per a la salut estiguin fora de les expectatives raonables del consumidor, això és, tothom coneix que el menjar de McDonalds té un elevat nivell de greix, sal, colesterol i sucre, i que no és bo per a la salut.

“[P]laintiffs have failed to establish that any of the defendants have produced a product that was so unhealthy as to be outside a reasonable's consumer's expectations (...). There is no allegation that McDonalds of New York has produced or distributed a product that is so dangerous that its danger is outside the reasonable understanding of a consumer”.

“It is well-known that fast food in general, and McDonalds' products in particular, contain high levels of cholesterol, fat, salt, and sugar, and that such attributes are bad for one”.

3. Falta d'imputació objectiva, ja que les causes de les malalties o problemes al·legats pels actors poden ser moltes i diverses, i no només imputables a la demandada.

“[T]he Complaint does not allege with sufficient specificity that the plaintiffs' consumption of McDonalds' products was a significant factor in their obesity and related health problems”.

“No reasonable person could find probable cause based on the facts in the Complaint without resorting to "wild speculation." First, the Complaint does not specify how often the plaintiffs ate at McDonalds. The class action proposed by plaintiffs could consist entirely of persons who ate at McDonalds on one occasion. As a result, any number of other factors then potentially could have affected the plaintiffs' weight and health”.

Des de l'inici de la seva sentència, el jutge reconeix que la seva decisió està guiada pel principi que el consum d'hamburgueses i de menjar ràpid no ha de tenir cap conseqüència jurídica a menys que els consumidors desconeguin els perills d'ingerir aquesta mena de productes:

“This opinion is guided by the principle that legal consequences should not attach to the consumption of hamburguers and other fast food unless consumers are unaware of the dangers of eating such food”

Així, si els consumidors coneixen (o raonablement haurien de conèixer) els potencials efectes perjudicials que causa el consum de productes de McDonalds sobre la seva salut, no poden culpar la cadena de menjar ràpid si, no obstant això, decideixen sadollar la seva gana a un dels seus restaurants. Ningú no els ha obligat a menjar-hi. Si ho decideixen lliurement i amb coneixement de causa, el fabricant no incorre en cap tipus de responsabilitat per negligència.

“If consumers know (or reasonably should know) the potential ill health effects of eating at McDonalds, they cannot blame McDonalds if they, nonetheless, choose to satiate their appetite with a surfeit of supersized McDonalds products”.

“If a person knows or should know that eating copious orders of supersized McDonalds' products is unhealthy and may result in weight gain (and its concomitant problems) because of the high levels of cholesterol, fat, salt and sugar, it is not the place of the law to protect them from their own excesses. Nobody is forced to eat at McDonalds. (Except, perhaps, parents of small children who desire

McDonalds' food, toy promotions or playgrounds and demand their parents' accompaniment). Even more pertinent, nobody is forced to supersize their meal or choose less healthy options on the menu.

As long as a consumer exercises free choice with appropriate knowledge, liability for negligence will not attach to a manufacturer. It is only when that free choice becomes but a chimera -- for instance, by the masking of information necessary to make the choice, such as the knowledge that eating McDonalds with a certain frequency would irrefragably cause harm -- that manufacturers should be held accountable. Plaintiffs have failed to allege in the Complaint that their decisions to eat at McDonalds several times a week were anything but a choice freely made and which now may not be pinned on McDonalds."

Malgrat desestimar les alegacions realitzades pels actors, el jutge pren en consideració nous arguments expressats durant el procés, com ara que els productes de la demandada són més perillosos per a la salut que la mitjana, ja que McDonalds els ha alterat de forma que els seus atributs romanen fora de les expectatives raonables de qualsevol consumidor (vegeu la referència als chicken McNuggets, que inclouen 35 additius diferents al pollastre), o que els productes de la demandada són irraonablement perillosos:

"In an attempt to save their common law causes of action, plaintiffs raise (...) arguments that are not alleged in the Complaint to show that McDonalds has a duty toward plaintiffs: (1) McDonalds' products have been processed to the point where they have become completely different and more dangerous than the run-of-the-mill products they resemble and than a reasonable consumer would expect; (2) plaintiffs have an allergic sensitivity to McDonalds' products; (3) McDonalds should know that consumers would misuse products (presumably by eating in larger quantities or at greater frequencies than is healthy)".

A banda d'això, el jutge realitza un esforç per a corregir les mancances de la demanda i fa indicacions sobre les esmenes que s'hi haurien d'introduir per a què el cas pugui arribar a ser jutjat. Així, per exemple:

"Thus, in order to state a claim, the Complaint must allege either that the attributes of McDonalds products are so extraordinarily unhealthy that they are outside the reasonable contemplation of the consuming public or that the products are so extraordinarily unhealthy as to be dangerous in their intended use".

"If plaintiffs were able to flesh out [that McDonalds' products have been so altered that their unhealthy attributes are now outside the ken of the average reasonable consumer] in an amended complaint, it may establish that the dangers of McDonalds' products were not commonly well known and thus that McDonalds had a duty toward its customers".

"In order to survive a motion to dismiss, the Complaint at a minimum must establish that the plaintiffs ate at McDonalds on a sufficient number of occasions such that a question of fact is raised as to whether McDonalds' products played a significant role in the plaintiffs' health problems. While the assignment of such a frequency is beyond the competency of this Court at this time, it seems like the frequency must be more than once per week. As a result, in order to allege that McDonalds' products were a significant factor in the plaintiffs' obesity and health problems, the Complaint must (...), if possible, eliminate [other variables] or show that a McDiet is a substantial factor despite these other variables. Similarly, with regard to the plaintiffs' health problems that they claim resulted from their obesity (which they allege resulted from their McDonalds habits), it would be necessary to allege that such diseases were not merely hereditary or caused by environmental or other factors".

Aquestes consideracions –l'al·legació de que la possible addició dels productes de la demandada és en fase d'investigació i altres raons de justícia– permeten al jutge, tot i desestimar la demanda, concedir als actors la possibilitat de tornar-la a plantejar en menys de 30 dies:

“For the foregoing reasons, the Complaint is dismissed in its entirety. Leave is granted to replead all claims except for those based on New York City Administrative Code, Ch. 5, 20-700 et seq., which are dismissed with prejudice. Any amended complaint should be filed within thirty (30) days of the issuance of this opinion”.

3.4 Demanda corregida (“amended complaint”)

I això és el que ha fet Samuel Hirsch, que el 12 de febrer de 2003 ha presentat una [nova demanda, corregida i esmenada \(Pelman v. Mcdonalds Corp.\)](#).

A més de sumar-hi tres nous actors, tots menors d'edat, hi afirma i hi ratifica tot el que havia esmentat a l'anterior demanda, hi inclou les modificacions suggerides pel jutge a la seva sentència, centrant-se molt més en presumptes pràctiques enganyoses realitzades per la demandada, hi concreta les seves acusacions amb anuncis publicitaris i manifestacions públiques realitzades per membres de la demandada, i en el seu petitum sol·licita, a més a més, una condemna per danys punitius.

Així, al·lega que la demandada:

1. Des de 1987, enganya i indueix a error els consumidors en promocionar i publicitar el seu menjar com a nutritiu i saludable, sense cap efecte perjudicial sobre la salut, i en destaca els seus valors com a part d'una dieta equilibrada quan en realitat els riscos del consum d'aquests productes van més enllà de les expectatives de qualsevol consumidor raonable.

“The Defendant and its agents represented and/or attempted to allegedly mislead the users and consumers, in widespread advertising campaigns, “consumer-oriented” statements, promotions, brochures, press releases, statements, and on McDonald’s Internet website and in McDonald’s restaurants, that its certain foods (...) were nutritional or of beneficial nutritional nature and effect to purchasers and consumers, and its products could easily be consumed as part of a balanced diet and lifestyle without any detrimental health effects. (...) Its products were substantially healthier or not as detrimental to one’s health, when-in-fact, said products were hazardous or detrimental to an extent beyond which was contemplated or understood by the reasonable and ordinary plaintiff purchaser and consumer, relying on the ordinary and customary knowledge of the community regarding the accepted characteristics and composition of chicken, fish, potatoes and seasonings”.

2. El 1987 les campanyes publicitàries de la demandada violaren les normatives de protecció de consumidors de Nova York, Texas i Califòrnia, per la qual cosa els fiscals generals d'aquests tres estats iniciaren actuacions contra ella per considerar aquests anuncis “enganyosos” (“*deceptive*”).

3. Indueix a error els consumidors per mitjà de les seves campanyes publicitàries i de les manifestacions públiques dels seus directius. Com a mostra d'això, els actors inclouen tot un reguitzell d'anuncis i de declaracions que serveixen de base a la seva al·legació. A tall d'exemple:

<p>WHAT WE'RE ALL ABOUT Meat and potatoes. Milk and Bread... <i>Good, basic, nutritious food.</i> <i>Food that's been the foundation of well-balanced diets for generations. And will be for generations to come.</i> <i>That's what were all about.</i></p>	<p>GOOD FOOD AT MCDONALDS <i>Quality is very important to us. We will only serve our customers food of the highest standard of quality, nutrition, hygiene and food safety. In other words, food we would be happy to serve in our own home.</i> <i>... To help all of our customers eat healthily, we are constantly making our menu more nutritious.</i></p>
<p>WHAT'S BEST FOR YOU <i>Every time you eat at McDonald's you will be eating good, nutritious food.</i></p>	<p>HOW WE'RE GETTING A HANDLE ON CHOLESTEROL <i>...a regular order of french fries is surprisingly low in cholesterol and 4.6 grams of saturated fat.</i> <i>Well within established guidelines for good nutrition.</i></p>

In or about October 2002:

- Walt Riker, McDonald's Public Relations Spokesman in the United States released a statement to CNN News Agency that "***Eating McDonald's food can easily fit into a balanced diet. I eat its food every day and I'm perfectly healthy***".

- Ann Rusniak, the Defendant's chief nutritionist released a statement "*Our wide range of choices on our menu makes it possible for people to eat there three times a day if they wanted to, mixing and matching...Even the Happy Meals are "right-sized for kids," calorically speaking*".

4. Des de l'inici del plet, la demandada ha reduït el nivell d'àcids grassos utilitzats per a fregir les seves patates i ha eliminat certs anuncis de la seva pàgina web. El febrer de 2002 anuncià plans al Regne Unit per etiquetar els seus productes amb la corresponent informació nutritiva. I a França adverteix els menors que no mengin als seus restaurants més d'un cop per setmana.

4. Conclusió

Samuel Hirsch ha estat intel·ligent en utilitzar un problema social perfectament identificat per a triar la indústria que, segons ell, presumptament l'ha generat, i per a seleccionar d'entre les víctimes potencials a persones amb problemes de sobrepès residents al barri novaiorquès del Bronx, amb un baix nivell d'ingressos econòmics i que, per això, són les més propenses a consumir amb regularitat productes elaborats per McDonalds, una alternativa molt més barata que qualsevol altre restaurant de Nova York.

Tanmateix, des d'un punt de vista objectiu, el cas és favorable a la demandada si considerem els enormes problemes que els actors tindran per a:

- Provar la relació de causalitat entre la conducta de la demandada i el dany patit, si tenim presents l'elevat nombre de causes genètiques, metabòliques, hereditàries o d'estil de vida que poden afectar els problemes al·legats pels actors, o l'existència d'altres cadenes de "fast-food" o d'altres productes consumits pels actors que poden haver contribuït a causar el dany.
- Imputar el resultat danyós a la demandada, per raons similars a les esmentades en el punt anterior.
- Eliminar com a factors causants del dany la diversitat d'elements que poden afectar la constitució física d'una persona.
- Convèncer el jurat que els actors desconeixien el risc que suposa per a la salut ingerir menjar ràpid.

Els paral·lelismes amb la litigació del tabac són obvis, perquè ambdós casos reberen un impuls de sengles informes del Metge en Cap (*Surgeon General*) dels EUA¹⁰, ambdós tenen un impacte sanitari, econòmic i social molt semblant i tant l'un com l'altre han iniciat el seu camí amb severes crítiques per part de la majoria de l'opinió pública.

Tanmateix, hi ha diferències de nota, com és el fet que, fins avui i pel que aquí ens interessa, no existeix cap prova que el menjar de McDonalds sigui addictiu ni que la cadena de menjar ràpid hagi ocultat informació en perjudici dels seus consumidors, circumstàncies aquestes que han tingut molt pes en l'opinió pública nordamericana i en els (pocs) veredictes condemnatoris contra companyies tabaqueres d'aquest país.

Com ja concludérem en el cas del tabac¹¹,

“[E]l recurs exclusiu o simplement predominant a la litigació individual o de classe no permet d'afrontar raonablement la qüestió, perquè els tribunals estan dissenyats per arbitrar l'aplicació de la llei però no són bons agents reguladors, manquen d'una legitimació clara per resoldre qüestions de política tan bàsiques com les que aquí es

---

¹⁰ [Smoking and Health: Report of the Advisory Committee to the Surgeon General of the Public Health Service](#), US Department of Health, Education and Welfare, 1964. Public Health Service Publication No. 1103, en el primer cas, i [The Surgeon General's Call To Action To Prevent and Decrease Overweight and Obesity 2001](#), en el segon. En aquest últim, a més, el propi informe destaca que “*left unabated, overweight and obesity may soon cause as much preventable disease and death as cigarette smoking*”.

¹¹ Vegeu nota 5 de la sentència del jutge Sweet. L'article “*Battling against Big Food*”, *The Economist*, 108, December 21, 2002. i Anthony SEBOK, Writ FindLaw's Legal Commentary, “[The big fat class action lawsuit against fast food companies](#)”, 14 i 26 d'agost, 2002.

plantegen i no responen políticament o econòmicament de les conseqüències de les seves decisions”.

Això mateix pot predicar-se, més de trenta anys després del primer cas, del resultat de la litigació relacionada amb l'amiant: ara ha arribat l'hora que el Congrés actuï (“*It's Time for Congress to Act*”), perquè des de tots els sectors socials i jurídics nordamericans li demanden la creació d'una llei que resolgui el problema.

“[A]sbestos litigation has become a national nightmare, as well as a national disgrace, and cries out for your attention. I sincerely hope that this hearing will be a springboard for action and that meaningful legislation soon reaches the President's desk”.¹²

Aquesta mateixa conclusió podria aplicar-se a una futura litigació en massa contra McDonalds.

En un sentit semblant opina el jutge Sweet, el qual:

1. Inicia el redactat de la seva sentència afirmant que en aquest cas concorren qüestions de responsabilitat personal (“*personal responsibility*”), de coneixement comú (“*common knowledge*”) i de salut pública (“*public health*”), i destaca el paper de la societat i dels tribunals per a resoldre aquests temes. La seva solució sobrepassa els límits del dret.

“Questions of personal responsibility, common knowledge and public health are presented, and the role of society and the courts in addressing such issues.

The issue of determining the breadth of personal responsibility underlies much of the law: where should the line be drawn between an individual's own responsibility to take care of herself, and society's responsibility to ensure that others shield her? Laws are created in those situations where individuals are somehow unable to protect themselves and where society needs to provide a buffer between the individual and some other entity -- whether herself, another individual or a behemoth corporation that spans the globe”.

2. Reconeix la responsabilitat dels tribunals en evitar una allau de “McLawsuits”:

“McDonalds has also, rightfully, pointed out that this case (...) could spawn thousands of similar “McLawsuits” against restaurants. (...) In light of these facts, the Court is cognizant of its duty to limit the legal consequences of wrongs to a controllable degree and to protect against crushing exposure to liability.”

---

¹² [Compareixença de Steven Kazan](#), un dels principals advocats relacionats amb la litigació de l'amiant, davant del comitè jurídic del Senat del EUA, el 5 de març de 2003.